

Důležité akce před Velikonocemi:

akce – místo	den	čas
Příležitost ke svátosti smíření v Újezdě	pondělí 2.4.	9.00-21.00
Pobožnost křížové cesty dětí na Rudě	středa 4.4.	v 16.30 h.
Obnova kněžských slibů – katedrála Olomouc	čtvrtek 5.4.	v 9.30 h.

Bohoslužby o Velikonocích:

Zelený čtvrtek	5. dubna 2007	
Příležitost ke svátosti smíření	Renoty	15.30 hodin
Mše sv. a po ní soukromá adorace	Renoty	16.30 hodin
Mše sv. na památku Poslední večeře	Uničov	18.00 hodin
Adorace před NSO	Uničov	19 – 22 hodin

Při večerní mši sv. se podává Eucharistie podobojí – Tělo i Krev Páně „namáčením“ – a proto věřící přijímají pouze do úst, ne na ruku. Po skončení mše svaté bude vystavena Eucharistie v „Getsemanské zahradě“ k soukromé adoraci až do 22 hodin. Na požádání bude také po mši sv. příležitost ke svátosti smíření.

Velký pátek	6. dubna 2007	
Pobožnost křížové cesty	Uničov	15.00 hodin
Pobožnost křížové cesty	Renoty	17.00 hodin
Velkopáteční obřady	Uničov	18.00 hodin
Pobožnost křížové cesty	Ruda	20.00 hodin

Velký pátek je dnem přísného postu a dnem rozjímání nad utrpením a smrtí našeho Pána na kříži. Vrcholem Velkopátečních obřadů je uctívání kříže.

Bílá sobota	7. dubna 2007	
Adorace věřících u Božího hrobu v kapli sv. Josefa – soukromé rozjímání o velikosti lásky Ukřižovaného Pána	Uničov	8 - 18 hodin
Mše sv. z velikonoční vigilie	Uničov	20.00 h.

Slavnost Vzkříšení začíná velikonoční vigilií večer nebo v noci na Bílou sobotu. Večer po západu slunce se shromáždí věřící před kostelem, kde je připravena hranice pro zapálení a posvěcení ohně. Při velikonoční vigilií se také světlí křestní voda a věřící obnovují křestní slib.

Neděle Zmrtvýchvstání	8. dubna 2007	
Slavnostní mše sv.	Uničov	8.30 hodin
Slavnostní mše sv.	Renoty	10.30 hodin

Na Hod Boží velikonoční pokračuje a vrcholí slavnost Zmrtvýchvstání Páně slavnou mší sv. po východu slunce.

Pondělí velikonoční	9. dubna 2007	
Mše sv.	Uničov	8.30 hodin
Mše sv.	Renoty	10.30 hodin

Svatovojtěšské oslavy: sobota 21.4.2007 v olomoucké katedrále: 16.00. růženc, 17.00 adorace, 18.00 mše sv. (1010 let od smrti sv. Vojtěcha)

OBLASTNÍ CHARITA UNIČOV

VYHLAŠUJE
HUMANITÁRNÍ SBÍRKU
NA POMOC TUZEMSKÝM A
ZAHRANIČNÍM OBČANŮM

SBÍRÁME:
ODĚV, TEXTIL, OBUV, HRAČKY
MÍSTO SBĚRU: Klub dchodců,
Masarykovo nám., Uničov
INFORMACE NA TELEFONU:
585 054 519

PŘÍJEM
Pondělí 16.4.2007
14.00 hodin - 17.30 hodin
Úterý 17.4.2007
13.00 hodin - 17.30 hodin

Vaše materiálové dary přijímáme pouze v čistém a použitelném stavu.

Část sbírky bude použita také pro potřebné občany Uničovska.

MŮŽETE TAKÉ PŘÍSPĚT
FINANČNÍM DAREM
URČENÝM PRO HUMANITÁRNÍ
ÚČELY.

Zveme Vás na
**DIECÉZNÍ POUŤ
K SV. JANU
SARKANDROVI**
která bude v sobotu dne

5. 5. 2007
V OLOMOUCKÉ KATEDRÁLE.
10.00 hodin - MŠE SV.

Slouží
arcibiskup Mons. Jan Graubner
a kněží diecéze

**Významná životní jubilea
našich farníků:**

Významné životní jubileum
85 let oslavili paní
Libuše Hlochová
a pan **Vladimír Tajmr.**

UPOZORNĚNÍ NA PŘECHOD PRO
CHODCE U HRBITOVA.

Vzhledem k opravě vozovky u hrbitova je dočasně odstraněno označení přechodu pro chodce. Jsou odstraněny i značky upozorňující řidiče na přítomnost přechodu! Upozorňujeme proto na potřebu zvýšené opatrnosti při přechodu vozovky.

Jednoměsíčník POKOJ VÁM! vydává Římskokatolická farnost v Uničově. Neprodejné! Určeno pro vnitřní potřebu farnosti.
Redakční rada: P. Josef Janek (jj), Jiří Hájek (jihá), Jitka Šenková (jiše), Dagmar Bradáčová (dabr), Jaroslav Kocůrek (jako) Jitka Kocůrková (jiko), František Vomáčka (frvo), František Kovařík (frko), Klárka Hájková (klhá)
Grafická úprava (jako). Tiskne KartoTisk, Šumperk, tel: 737 132 766. E-mail: vomacka.fany@seznam.cz.
Příspěvky posílat do 20. dne v měsíci psanou formou, na disketě, elektronickou poštou. Nevyžádané příspěvky se nevracejí.
Římskokatolická farnost, Kostelní náměstí 153, 783 91 Uničov, tel: 585 054 500, E-mail: rkunicov@tiscali.cz

MĚSÍČNÍK UNIČOVSKÉ FARNOSTI

Duben 2007 Ročník 3 Číslo 3

SLOVO ŽIVOTA NA DUBEN

„Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.“ (Lk 22, 27)

V den nekvašeného chleba, ve svátek zvaný pascha (Velikonoce) večeřel Ježíš ve „velké horní místnosti“ společně s učedníky. Poté, co lálal chléb a nechal kolovat kalich s vínem, dal jim závěrečné poučení: v jeho společenství je největší ten, kdo je nejmenší, a představený je ten, kdo slouží druhým. V Janově vyprávění ukázal Ježíš nový způsob vztahů, který přišel zavést mezi své následovníky, výmluvným gestem: umyl jim nohy bez ohledu na běžnou logiku nadřazenosti a podřízenosti (apoštolové se při poslední večeři dotazovali, kdo z nich by mohl být považován za „největšího“).

„Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.“

„Milovat znamená sloužit. Ježíš je pro nás příkladem,“ říká Chiara Lubichová v jednom svém projevu. Sloužit je slovo, které jakoby ponížovalo člověka. Což nejsou lidé, kteří slouží, obvykle považováni za lidi nižší úrovně? Všichni si přejí, aby byli obslouženi. Vyžadujeme to od veřejných institucí (nenazývají se lidé, kteří zastávají nejvyšší úřad, „ministři“, to je „služebníci“?), od sociálních služeb (neřká se jim „služby“?). Jsme vděční úředníkovi, když nám dobře poslouží, zaměstnanci, když rychle vyřídí naši záležitost, lékaři i ošetřovatelce, když o nás kompetentně a pozorně pečují... Když tohle očekáváme od druhých, možná to druzí také očekávají od nás.

Ježíšovo slovo nám křesťanům dává na vědomí, že máme vůči všem dluh lásky. Tváří v tvář každému člověku, s nímž žijeme nebo se s ním setkáváme ve své práci, bychom také my měli s Ježíšem opakovat:

„Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.“

Chiara Lubichová ještě připomíná, že křesťanství znamená „sloužit, sloužit všem, vidět ve všech své pány. Jestliže my jsme služebníci, ostatní jsou páni. Sloužit, sloužit, sestoupit dolů a snažit se dosáhnout evangelního prvenství tím, že se dáme do služby všem. (...) Křesťanství je vážná věc, to není trochu patiny, trochu soucitu, trochu lásky, trochu almužny. Kdepak! Je snadné dát almužnu, abychom uklidnili své svědomí, a pak poroučet, utiskovat.“

Ale jak máme sloužit? V tomto rozhovoru uvedla Chiara dvě jednoduchá slova „žít druhého“, anebo „snažit se vžít do druhého, do jeho pocitů, snažit se nést jeho břemena“. „Jak to dělám s dětmi? Děti si přejí,“ vysvětluje, „abych si s nimi hrála: tak si hraji!“ Mám doma vyhovět také dalšímu člověku, který chce sledovat televizi nebo jít na výlet? Chtělo by se říci, že je to ztráta času: „Ne, není to ztracený čas, všechno je láska, všechno je čas získaný, protože je zapotřebí sjednocovat se z lásky.“ „Musím skutečně tomu, kdo odchází, podat kabát, nebo mám opravdu prostřít stůl?“ Jistě, protože „služba, kterou Ježíš žádá, není pomyslná služba, není pocit služby, Ježíš hovořil o konkrétní službě svaly, nohama, hlavou; je potřeba opravdu sloužit.“

„Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.“

Hans Memling - Vzkříšení

Zápisky z Farní kroniky 1915 - 1943 V. část

Vážení čtenáři, při návštěvě kostela vnímáme řadu předmětů vnitřního vybavení, o jejichž původu a stáří mnohdy nemáme vůbec potuchy. Farní kronika obsahuje řadu zápisů o tom, jaké předměty byly ke kterému datu zakoupeny a připomíná nám, co bylo v kterém roce opraveno a zrenovováno. Možná budete překvapeni, že některé dále zmiňované předměty jsou poměrně mladé.

Květen 1916. Místo starého sakristního zvonku, byl pořízen nový akordový s pěti zvonky.

(Poznámka: Tento zvonek i dnes svým zvukem oznamuje zahájení mše.)

Květen 1917. Později došla z tyrolské dílny Ferdinanda Stuffessera nová socha Zmrtvýchvstání.

(Poznámka: Jedná se o sochu vzkříšeného Krista, která se vystavuje o velikonočních na hlavním oltáři.)

21. března 1932. Nový obraz představující křest Páně v Jordánu od tyrolského sochaře Frant. Rabisera ve Fulneku byl pořízen za cenu 2.000,- K. Rám k tomu vyřezal gratis zdejší penzionovaný ředitel měšťanské školy pan Štefan. Bůh mu odplat.

Dalších několik úryvků by mohlo mít společný nadpis "Duben – měsíc elektrifikace

ce našeho chrámu Páně“:

26. – 28. dubna 1921. V těchto dnech bylo zavedeno elektrické světlo do sakristie a v hlavní lodi. Dvě světla svítí v sakristii a čtyři v hlavní lodi, z nichž jedno slouží jako věčné světlo. Paní Doláková na to přispěla částkou 1000,- K. Bůh jí odplat!

Z FARNÍ KRONIKY

Duben 1922. Bylo zavedeno elektrické osvětlení do kaple sv. Josefa a poprvé rozsvíceno během svatého týdne u Božího hrobu. Cena 700,- K - uhrazena dobrodinci.

Duben 1924. V kostele bylo rozšířeno elektrické osvětlení v bočních lodích u jednotlivých obrazů křížové cesty a pod kůrem. Toto provedla firma Jana Ehna za obnos 900,- K. Poprvé v činnost bylo uvedeno při průvodu Vzkříšení.

12. dubna 1925. Poprvé bylo uvedeno do provozu elektrické osvětlení na hlavním oltáři na Bílou sobotu při průvodu

Vzkříšení. Výdaje na elektrickou instalaci, které přišly na 2.000,- K, uhradila soukromnice paní Kamila Fleischmannová z Uničova. Bůh jí odplat!

21. dubna 1931. Věž s hodinami u farního kostela je nazývána "Psi". Je ve vlastnictví městské obce. Tak tomu bylo už od začátku, ale nyní to bude zrušeno. Proto stanovila obec písemně vyhotovení žádosti o prodejní přenechání věže kostelní obci. Při této příležitosti dává návod k vyjednávání – stanoví, že tato věž v pozemkové knize kostelu patří. Byl by to také nesmysl, když by u kostela vystavěná věž měla jiného majitele. Pro jistotu bylo pátráno ve všech možných starých spisech, ale nebylo nalezeno nic, co by majetek obce potvrdilo. Konala se další jednání, která dospěla k tomuto výsledku – kostelní konkurenční výbor zaplatí obci obnos 8.000,- K v ročních splátkách 1.000,- K po dobu osmi roků jako odstupnou sumu za poslední roky, kdy obec platila opravy na věži. Kostelní obec přebírá 1. ledna 1931 údržbu věže a natahování věžních hodin. Takto to bylo také na zasedání obecního výboru z 1. dubna 1931 od městského zastupitelstva schváleno. (jihá)

TIP NA NEDĚLNÍ VÝLET XX. část

V loňském květnovém čísle jsme si vyrazili na Malý Rabštejn u Jívové, ale přírodní podivuhodnost, mohutnou skálu zvanou (Velký) Rabštejn se zříceninou hradu u Bedřichova, jsme dosud opomíjeli. Napravíme to v dnešním čísle.

Necháme se dovézt přes Šumvald, Dolní Libinu a Oskavu až do Bedřichova, kde nalevo od značky oznamující konec vesnice můžeme zaparkovat vozidlo.

Nahoru můžeme čtvrtým způsobem:

1. Správní turisté se budou držet červené značky, jejíž začátek naleznou na cestě pod parkovištěm a ta je dovede po 3 km k cíli.

2. Správní turisté s kočárkem nebo na kolech mohou pokračovat dále po silnici podél Oskavy, která v těchto místech však má teprve podobu většího potoka. Je to tudy pohodlné, ale o něco delší. Cesta není značená. Až později v lesích, když na jedné z lesních křížovatek objevíte žlutou značku, upozorňují, že je potřeba navázat na ni směrem doleva, neboť směrem doprava přes mostek byste mířili na Rýmařov. Okolností vás donutí nechat později kočárek u hospůdky "Rabštejn", odkud je to ke

Zmíněná hospůdka, která před časem vyhořela a která je dnes pěkně opravena, může být příjemnou mezistanicí na trase a dokonce v ní lze i přespat.

Strana 2

Je zde k máni čaj, pivo, polévka, klobáska a podobné občerstvení, k dispozici je venkovní posezení s houpačkou a tekoucí vodou. Otevřená je o víkendech, a to např. i v únoru. Více se o ní dočtete na stránkách www.rabstejn.cz.

Od hospůdky ke skalisku už to netrvá dlouho. Pohyb po zledovatělé cestě se zbytky sněhu může ovšem v samotném závěru změnit turistiku v adrenalinový sport. To přišel jen tak mimochodem, zimní měsíce asi nejsou tím nejlepším obdobím pro výstup.

Pod vrcholem spatříte rozpadající se zdi hradu z 13. či 14. století, který je však už od poloviny 18. století zcela opuštěn. Pak už jen zvládnout výstup po delším žebříku umně zasunutém do štěrbin mezi skalami a jsme nahoře, na 37 m vysoké stěně skalního masívu, v 803 m nadmořské výšky. Pohled na přírodu a okolí je zde velmi pěkný.

Na závěr ještě dodávám, že jméno této nejvýznamnější horolezecké lokality v naší oblasti prý nepochází z německého slova Rabe (= krkavec), jak jsem se domníval, ale je odvozeno od jména dávného držitele úsovského panství Hrabíše ze Švábenic a německého slova Stein (= kámen).

(jihá)

Křížovka s vtípem

K více se blíží povodeň. Kněz v kostele klečí před oltářem a usilovně se modlí. Najednou před kostelem zastaví auto a do kostela vtrhnou hasiči: „Otče, musíte s námi, blíží se voda. Když nepůjdete, utopíte se.“ „Ne, ne, já se tu modlím k Bohu a on mě zachrání.“ Voda začíná stoupat, knězi dosahuje pod bradu, do kostela vplují další hasiči na člunu: „Otče, doopravdy musíte s námi, jinak se utopíte!“ „Ne, ne, já se tu modlím k Bohu a on mě zachrání.“ Voda stoupá dál, celý kostel už je zatopen, kněz se modlí na kostelní věži. Přiletí vojenská helikoptéra a vojáci volají: „Otče, bude to ještě horší, pojdte s námi nebo se utopíte!“ „Ne, ne, já se tu modlím k Bohu a on mě zachrání.“ Voda stoupá dál, kněz se utopí a přijde do nebe: „Panebože, to nemyslíš vážně. Já Ti celý život sloužím, modlím se k Tobě a Ty mě necháš utopit!?“ „Co to povídáš“, říká Bůh, „já ti tam TAJENKA“

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				

- A zkratka pro Kovořavody Prostějov; místo styku dvou povrchů; pohyb, který udělal Pán Ježíš podle Vyznání víry směrem do pekla; násilím utrhnout;
- B zbavit zraku; cestovní doklad; obyvatel Irsko; tehdy; zkratka pro slečnu;
- C TAJENKA
- D prudká a výrazná změna na rozdíl od evoluce; římskými číslicemi 550; opak mluvení; slovenská řeč; římskými číslicemi 1000;
- E veřejně a nadšeně vzdávaná pocta; zůstat přes noc na nějakém místě; plovoucí kus ledu; polární zvíře s parohy; chemická značka niklu;
- F zkratka pro Spolkovou republiku Německo; latinsky "ejhle člověk" (též název závodů ve Šternberku); ženské jméno (též pekárna v Olomouci); přírodní šumivé víno bohaté na kyslík uhlíčitý;
- G záruka poskytnutá formou složené peněžní částky; útisk; malý kalich; lepicí plocha;
- H TAJENKA
- I královský hrad s dómem v Krakově; latinsky "Svět v obrazech" (též dílo Komenského); zkratka Asociace režisérů a scénaristů;
- J jméno papouška (napsat pozpátku); ocelová výtuž stavebních nosných prvků (též ovládací zařízení na potrubním rozvodu tekutin); plavidlo z kmenů; žijící ještěr, který patří mezi první jmenovaná zvířata, začínáme-li od začátku abecedy; aromatické koření do omáčky; řeč protékající Uničovem;
- 1 zkratka "po podpisu" (post scriptum); křik či pláč z plna hrdla; radiolokátor;
- 2 snížení ceny; italsky "nový";
- 3 co nám spadlo v písničce o pečařovi; bývalá SPZ vozidel z okresu Olomouc; německy "roh" (domu); písmeno mezi "K" a "M";
- 4 člověk oddávající se často alkoholu; sukulentní pokojová rostlina s masitými špičatými listy poskytující léčivé výtažky (napsat pozpátku);
- 5 4. pád od zájmena "ona"; úřední značka pravosti zlatých výrobků; druhý měsíc v roce;
- 6 10x10; tázací zájmeno; latinská zkratka pro "a tak dále" (též název hudební skupiny VI. Mišíka); souhlásky ze slova "rýma";
- 7 mezinárodní poznávací značka Španělska; 5. pád od slova "pes"; základní potravina;
- 8 zůstatek na účtu; samohlásky ze slova "vodaři"; zkratka pro informační technologie;
- 9 rodná zem (napsat pozpátku); zkratka Mariánského kněžského hnutí; SPZ šumperských vozidel;
- 10 anglicky "olej"; jméno čínského vůdce Ce Tunga; tkanina, která na líci vytváří šikmé řádky (např. u pracovních pláštů);
- 11 pohoř v Rusku; múza, do jejíž působnosti patří divadlo (též název automobilů Renault);
- 12 psaná či řečená slova, která nám přinášejí nějaké poučení; římskými číslicemi 51; zkratka pro životopis (curriculum vitae);
- 13 vnitřní; rusky "kdo";
- 14 křesťní jméno zpěvačky Machálkové; citoslovce vyslovené při odhánění (např. slepic); anglicky "náš";
- 15 pevné palivo; chemická značka síry; zkratka elektrárenské společnosti v USA (American Electric Power); zkratka pro Sturmabteilung (tj. vojenské oddíly přináležející v nacistickém Německu NSDAP);
- 16 zkratka pro "Radiodiagnostické oddělení"; materiál pro výrobu svíček; německy "den";
- 17 SPZ vozidel z okresu Vyškov; Boží protivník; věk – údobí – epocha;
- 18 anglicky "ptát se"; zkratka Hospodářských novin; jeden z evangelistů (napsat pozpátku);
- 19 mírnit (např. bolest); polibek

(jihá)

nimrodů při podzimních honitbách

Poslední skupina křížů byla používána jako nástroj posvěcení místa, jako obrana před zlými duchy a ďáblem. Můžeme sem zařadit dřevěné kříže na popravištích a jejich pozdější nástupce, a také kříže na křížovatkách.

V minulosti, tam, kde bylo daleko

do města na popraviště, mohla exekuce proběhnout na místě. Tělo odsouzeného, nehodné pro pohřbení na posvěcené hřbitovní půdě, bylo zakopáno na křížovatce. Tak ani po smrti neunikl provinilec trestu, ale bylo a je po něm šlapáno. Křížovátka měla dále tu výhodu, že pokud by „náhodou oběšenec vstal z mrtvých“,

nebude vědět, kterou cestou se dát a nebude se moci za svůj osud pomstít. A aby se zaplašili i tito bloudící duchové, bývaly na křížovatkách stavěny kříže.

(jako)

oké
nko
pro
děti

MISIJNÍ KLUBKO NA VYLETĚ!

Ve středu 14. března se uskutčnil výlet dětí z Misijního klubka. Děti s dospělými přijeli do Troubelic. Zúčastnilo se celkem 8 dospělých a 19 dětí. Mohli přijet i děti, které do Misijního klubka nechodí.

Když všichni dorazili, šlo se do lesa, kde jsme hráli "Honbu za pokladem." Vyznali jsme lesem podle zavěšených fáborků a na určených stanovištích jsme plnili úkoly. Na konci lesa jsme objevili poklad. Následoval oběd u Hájků. Kdo chtěl, mohl po obědě skočit na hřišti. Pak se všichni vrátili domů i se svým dílem nalezeného pokladu, který byl představován různými dobrotami a nafukovacími balónky. Myslím, že se to dětem i dospělým líbilo.

Všechny děti do čtrnácti let můžou přijít do Misijního klubka dětí a zapojit se mezi nás. Klubko dětí probíhá každý třetí pátek v měsíci od 16. hod. a bývá završeno mší svatou pro děti. Jste srdečně zváni!!!

(klhá)

PŘIJĎTE MEZI NÁS, ZAPOJTE SE A POMOŽTE CHUDÝM DĚTEM NA MISIJÍCH!!!

pomáháme mamince

Beránek z tvarohového těsta

1 Hera
250 g cukru krupice
250 g Olešnického tvarohu
250 g polohrubé mouky Penam
3 vejce
1 balení prášku do pečiva Dr.
Oetker
citrónová kůra
50 jader vlašských ořechů

Margarín a tvaroh dobře utřeme s vejci a cukrem. Přidáme mouku, prášek do pečiva, posekaná ořechová jádra a špetku citrónové kůry. Formu vymažeme tukem a vysypeme moukou, potom ji naplníme připraveným těstem. Přiklopíme a pečeme ve vyhřáté troubě asi 45 minut. Po vyjmutí z trouby vyklopíme a bohatě pocukrujeme.

LUŠTĚNÍ (nejen) PRO DĚTI

Zakroužkujte písmeno pod ANO, jestli myslíte, že text je pravdivý nebo písmeno pod NE, když myslíte, že text pravdivý není, a vyjde vám tajenka:

	ANO	NE
První svátostí je svátost bířmování.	D	V
První žena se jmenovala Eva.	E	I
Ježíšův otec byl sv. Josef.	S	L
Maria byla Ježíšova Matka.	I	K
Měsíc květen je zasvěcen Panně Marii.	K	I
Měsíc říjen je zasvěcen Panně Marii růžencové.	O	T
Velikonoce jsou svátky Zmrtvýchvstání Páně.	N	O
Markovo evangelium má 16 kapitol.	O	P
Ježíš jel do Jeruzaléma na želvě, že jo?	J	C
Abrahám byl muž víry.	E	R
		(klhá)

SVATÍ NA OBRAZECH A OLTÁŘÍCH

Ondřej byl bratrem Šimona zvaného Petr a spolu s ním patřil k prvním učedníkům, které Ježíš vyzval, aby ho následovali. Ještě před Kristovým vystoupením s nadšením naslouchal kázání Jana Křtitele. Když Jan označil Ježíše za Beránka Božího, připojil se k němu a spolu s bratrem byl svědkem jeho prvního zázraku v Káně Galilejské.

Po Kristově nanebevstoupení a seslání Ducha svatého se Ondřej vydal hlásat evangelium na sever, na pobřeží Černého moře. V jednom městě obrátil na víru mladého muže proti vůli jeho rodičů; ti prohlásili, že by raději viděli syna mrtvého než zaslíbeného Kristovi. Když jejich syn přenocoval s apoštolem pod jednou střechou, rozhodli se zapálit dům. Mladík se probudil a viděl kolem sebe plameny; vzal sklenici vody, vytil ji na ně a plameny ihned uhasly. Jeho phbuzní, rozzouření neúspěchem, se pokoušeli vniknout do domu po žebříku, Bůh je však ranil slepotou. Tehdy mnozí, kdo

byli svědky této události, uvěřili v Krista.

Když Ondřej dorazil do řeckého města Patrasu, nechal ho císařův místodržící Egeas zatknout. Vytýkal mu, že odvrací lid od bohů a boří jejich chrámy. Ondřej bez bázně mluvil o Kristovi a jeho smrti na kříži a nabídl Egeovi, že mu vyloží články víry. Egeas se rozlítl a pohrozil mu smrtí, nebude-li okamžitě obětovat bohům. Když Ondřej odmítl, byl zbičován a ukřižován na kříži ve tvaru písmene X. Aby jeho muka byla delší, nebyl ke kříži přibit, ale jen připoután provazy. Zůstal živ po tři dny a po tu dobu neúnavně kázal zástupům, které se shromáždily kolem. Lid naléhal na místodržícího, aby byl Ondřej s kříže sňat a propuštěn, apoštol však takovou milost odmítl, neboť se již těšil na shledání se svým Pánem. Třetího dne ho obklopila velká záře z nebes a on v míru vypustil duši.

Apoštol Ondřej drží většinou v rukou kříž, zpravidla ve tvaru X. Někdy mívá provaz, jímž byl ke kříži připoután. Ob-

jevuje se i vyobrazení jeho mučednické smrti. Protože podle jedné pověsti byly jeho ostatky přeneseny do Skotska, stal se patronem této země. Je rovněž uctíván jako patron Řecka, kde působil.

V našem kostele je apoštol Ondřej zobrazen v horní části oltáře P. Marie Růžencové.

(jako)

LITURGIE VELIKONOC

KVĚTNÁ NEDĚLE

Šestá neděle postní se také nazývá „palmová“. Je to den, kdy si připomínáme slavný vjezd Pána Ježíše do Jeruzaléma.

„Lidé prostírali Pánu na cestu své pláště a mávali palmovými ratolestmi a volali: Hosana Synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně.“ (Mk 11,10) Všichni byli přesvědčeni, že Ježíš je očekávaný Mesiáš, osvoboditel židovského národa, a že se stane jejich králem. Ježíš však jede pokorně na oslátku, jeho království není z tohoto světa.

Na začátku mše svaté se posvěti rozkvetlé jívové ratolesti, „kočičky“, které jsou znamením života a vítězství, a za zpěvu „Hosana“ se průvod ubírá k oltáři. Nejedná se o historizující představení Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma, ale o veřejné přihlášení se k následování Krista ve víře a vděčné lásce.

Při mši sv. se místo evangelia čtou tzv. Pašije - evangelijní zpráva o umučení Pána Ježíše - v tomto roce podle Lukáše. Liturgická barva na Květnou neděli je červená.

ZELENÝ ČTVRTEK

Zelený čtvrtek je památkou na ustanovení Nejsvětější svátosti a také den, kdy si připomínáme zrození svátosti kněžství.

Dopoledne slouží biskup se svými spolubratry v kněžské službě v biskupském kostele (katedrále) mší svatou. Při této bohoslužbě světlí olej katechu-

menů, nemocných a křížmo, používané při udělování svátosti křtu, pomazání nemocných, bířmování a svěcení kněží. Následující úryvek z textu mše je působivým shrnutím úkolů, k nimž jsou nositelé svátostného kněžství povoláni: „Aby znovu slavili obět, kterou jsi nás na kříži vykoupil, a chystali pro tvůj lid velikonoční hostinu, aby tvůj lid vedli s opravdovou láskou, hlásali mu tvé slovo a posilovali ho svátostmi. A ty jim dáváš svého Ducha, aby byli stateční a věrní, aby vydávali život za tebe a za spásu světa a stávali se stále podobnějšími svému Mistru a Pánu.“

Večerní mši sv. na památku Večeře Páně začíná velikonoční tzv. Třídenní rok. Kristus toho večera poprvé proměnil chléb ve své tělo a víno ve svou krev. Chtěl, abychom přijímáním jeho těla a jeho krve byli stále úžeji spojeni s ním a také mezi sebou. Při zpěvu gloria znějí naposledy zvony a varhany. Pak zůstávají ztichlé až do Bílé soboty večer (velikonoční vigilie). Říká se, že „odletěly do Říma“. Jejich hlas nahrazují klapačky.

Po kázání se může konat obřad mytí nohou, známý již od 7. století. Kněz omývá nohy dvanácti mužům podle příkladu Pána Ježíše (Jan 13,1-15) a připomíná tak věřícím Kristovu výzvu k pokoře a bratrské lásce.

Mše sv. je zakončena modlitbou po přijímání, poté se koná slavnostní průvod, při kterém se Nejsvětější svátost přenáší do tzv. „Getsemanské zahrady“,

na předem připravené místo mimo hlavní oltář. Po uložení Nejsvětější svátosti a po chvíli tiché adorace se obnažují oltáře, kříže se odnášejí nebo zabalují a z kropenek se odstraní svěcená voda. Po obřadech se koná tichá adorace připomínající Ježíšovu modlitbu v Getsemanské zahradě.

VELKÝ PÁTEK

První den Tridua je dnem hlubokého usebrání a smutku, ale zároveň naděje a očekávání zmrtvýchvstání. Tento den se neslaví mše svatá a je uložena přísná půst. Oltář je obnažený, bez pláten, svíce a kříže. Má připomínat Ježíšovo obnažení před ukřižováním a jeho opuštěnost na kříži.

V odpoledních hodinách se koná Památka umučení Páně. Má tři části: bohoslužbu slova, uctívání kříže a svaté přijímání. Při bohoslužbě slova se čtou pašije podle sv. Jana, následují přimlvy, modlitby za všechny lidi, připomínající, že Ježíš zemřel za všechny. Tento den však mají jiný ráz. Nejprve kněz říká výzvu, naznačující úmysl. Potom všichni setrvávají chvíli v tiché modlitbě, kterou kněz zakončí hlasitou modlitbou.

Při uctívání kříže se pokleknutím nebo políbením vzdá úcta kříži, „neboť kříž přinesl radost celému světu“ (zpěv k uctívání kříže) a Spasitel na něm svou smrtí zlomil moc hříchu. Následuje modlitba Páně a svaté přijímání. Po skončení velikopátečních obřadů a na Bílou sobotu bdí církev na modlitbách u „Božího hrobu“.

BÍLÁ SOBOTA

Je to druhý den velikonočního Tridua a je označován jako den bez liturgie, protože se nekoná žádné bohoslužebné shromáždění. Velikonoční vigilie patří již k neděli Zmrtvýchvstání Páně, a nikoli do Bílé soboty. Církev bdí na modlitbách a rozjímá o umučení a smrti Spasitele.

NEDĚLE ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ (Boží hod velikonoční)

Tento den je vyvrcholením Tridua a největším svátkem liturgického roku. Liturgická oslava začíná již v předvečer velikonoční vigilií a skládá se z následujících částí:

1. Slavnost velikonoční svíce

všichni se shromáždí před kostelem u hořící hranice. Po požehnání ohně je od něj rozsvícena velikonoční svíce - paškál, která je v průvodu nesena do setmělého kostela. Od jeho plamene si postupně rozžijí svíce věřící. Slavnost svíce vrcholí zpěvem velikonočního chvalo zpěvu Exultet „Zajásejte již zástupy andělů v nebi...“ Když církev zpívá tento hymnus, nemyslí na svíci, ale na Krista, kterého velikonoční svíce pouze symbolizuje. Jemu chce zpívat chválu. Zpěv postupně přechází do formy preface, ve které v nadšení oslavuje Kristův výkupný čin a opěvuje velikou noc Kristova zmrtvýchvstání. Pohled se obrací k osvobozujícímu Božímu činu na „Izraelových dětech“, které Bůh vyvedl z egyptského otroctví a vlnami Rudého moře přivedl na svobodu. Tento spasitelný Boží čin se stává symbolem Kristova velikonočního tajemství, o jehož oslavu text usiluje, až propuká v žasnoucí obdiv: „O jak nedocenitelný to projev tvé lásky: Syna jsi vydal, abys vykoupil služebníka! ... Ó šťastná vina, pro kterou přišel Vykupitel tak vznešený a veliký!“

2. Bohoslužba slova - je vybráno několik čtení ze Starého zákona, v nichž se odvíjejí dějiny spásy člověka. Po každém čtení následuje žalm a modlitba. Po posledním čtení ze Starého zákona se rozsvítí svíce na oltáři a zpívá se chvalo zpěv Sláva na výstěch Bohu a znovu se rozezní zvony. Z Nového zákona se pak čte čtení z listu Římanům a evangelium podle ročního cyklu, tentokrát z Lukášova evangelia.

3. Křestní bohoslužba - žehná se křestní voda a přítom se do ní ponoří paškál. Připomíná nám, že milost křtu nám zasloužil Kristus, ukřižovaný a zmrtvýchvstalý. Potom se uděluje svátost křtu a všichni již pokřtění obnovují křestní vyznání. Voda, která byla požehnána, se nalije po skončení bohoslužby do kroupenek.

4. Eucharistická bohoslužba - je vhod-

né, aby nově pokřtění přinášeli obětní dary. V eucharistických modlitbách se od dnešní noci do 2. neděle velikonoční modlíme ve zvláštních prosbách za ty, „kdo se znovu narodili z vody a z Ducha svatého a dosáhli odpuštění všech hříchů“.

Mše svatá ve dne přináší již ve vstupní antifoně Kristovo ujištění: „Vstal jsem z mrtvých, a jsem stále s tebou. Aleluja.“ Radostný jásot se odráží zvláště v žalmech. První je sestaven z veršů Ž 118 s odpovědí: „Toto je den, který učinil Pán, jásejme a radujme se z něho!“ Za druhý mezizpěv slouží velikonoční sekvence: „Velikonoční oběti vzdáme své chvály křesťané“ s jejím vítězným vyznáním: „Víme, že Kristus z hrobu vstal, vpravdě byl vzkříšen světa král. Vítězný, ukřižovaný, smiluj se, Kriste, nad námi. Amen. Aleluja.“ Druhé liturgické čtení nás vybízí k vyvození mravních důsledků z účasti na Kristově smrti a zmrtvýchvstání.

Slavnostní velikonoční bohoslužba končí propuštěním lidu: „Jděte ve jménu Páně, aleluja, aleluja“ a vybízí nás, abychom velikonoční radost z Kristova zmrtvýchvstání nesli s odvahou do tohoto světa. (Slovo pro každého, Duben 2003)

ZASVĚCENÉ SVÁTKY

Nedávno jsme slavili dva velké svátky: **Slavnost sv. Josefa** (19.3) a **Zvěstování Páně** (25.3.). Oba svátky se v postní době slaví ve všední den (i když letos 25. březen připadl na neděli). Je to proto, že liturgické slavení postní neděle má přednost před všemi dalšími slavnostmi v této době. Přesto se těmto svátkům říká doporučený zasvěcený svátek a měli bychom se v tyto dny, pokud jen můžeme, účastnit mše sv. v kostele.

Během církevního roku se objevuje velké množství různých svátků a slavností. Měli bychom však vědět, které z nich jsou ty skutečně nejdůležitější. K účasti na mši svaté jsme církevním přikázáním zavázáni o všech nedělích a o slavnostech **Narození Páně** (25. prosince) a **Matky Boží, Panny Marie** (1. ledna). Pokud se z lenosti či pohodlnosti neúčastníme v těchto dnech mše-

sv., měli bychom se z toho zpovídat.

Stejně tak jsme vyzýváni k účasti na mši svaté o těchto dalších slavnostech: **Zjevení Páně** (6. ledna), **Nanebevstoupení Páně, Těla a Krve Páně, Neposkvrněného početí Panny Marie** (8. prosince), **Nanebevzetí Panny Marie** (15. srpna), **sv. Josefa** (19. března), **sv. Petra a Pavla** (29. června), **sv. Cyrila a Metoděje** (5. července), **sv. Václava** (28. září) a **Všech svatých** (1. listopadu). Těmto svátkům říkáme zasvěcené svátky. Vzhledem k tomu, že tyto svátky mohou připadnout na pracovní den, pak je církev označuje za doporučené a tím doporučuje, aby se věřící v tento svátek mše sv. zúčastnili.

Z ostatních významných svátků bychom mohli ještě uvést např. **Popelční středu, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Velikonoční pondělí, Dušičky** (2.11), **Druhý svátek vánoční** (26.12). Pro skutečně věřícího člověka je samozřejmě účastnit se bohoslužeb i o těchto svátcích. Je také celá řada dalších svátků a osobních příležitostí, kdy lidé přichází do kostela na mši svatou (např. výročí křtu, na svátek křestních a birmovacích patronů, výročí svatby apod.).

Pokud chcete prožít letošní Velikonoce do hloubky, pak vám doporučuji nejen přijmout před svátky svátost smíření, ale také se účastnit všech bohoslužeb každý den od Zeleného čtvrtku až po Velikonoční pondělí. Jednotlivé bohoslužby na sebe navazují a teprve jako celek dávají nahlédnout do velkého tajemství velikonočních událostí.

Takže až budeme v předvečer Velkého pátku slavít mši svatou na památku Poslední večeře a na Velký pátek budeme uctívat kříž našeho Pána Ježíše Krista, nechejme vyznít v našich srdcích volání Ježíšovy lásky. Na Bílou sobotu navštívme Ježíšův hrob v tichu kostela a setrvějme ve vděčné modlitbě a rozjímání. Pak zaslechneme o Velikonocích i radostnou Boží zvěst o vítězství lásky nad nenávistí, dobra nad zlem, života nad smrtí, a nově ji uvěříme. (Podle Slovo pro každého, Duben 2003 zpracoval jj)

(na obrázku: Hans Memling - Nanebevstoupení Páně)

SMÍRČÍ KŘÍŽE, KŘÍŽE, BOŽÍ MUKA

Kříž, jako obraz Kristova utrpení, je křesťanským symbolem s velmi širokým využitím. Je samotným znakem víry, jindy znamená místo smrti, bývá kladen nad hroby, může sloužit jako znamení požehnání. Ke kříži též směřují modlitby většiny křesťanů. V náboženské symbolice má proto své výjimečné postavení, navíc umocněné tím, že jde o objekt (nebo ornament) velmi jednoduchý a snadno zhotovitelný. Nikoho nepřekvapí, že se kříže v krajinné plastice objevují ze všeho nejvíce. Jejich podoba jest převážně ve formě krucifixu - kříže s ukřižovaným Kristem.

V dobách středověku se kříže používalo většinou tam, kde nebylo možno postavit kostel nebo kapli, ale bylo potřeba modlit se. Tak byly kříže vztyčovány ve vesnicích, do kterých proniklo křesťanství, později jimi byla označena třeba popraviště. (Např. první sousoší Karlova mostu bylo právě Ukřižování na 3. mostním pilíři, které nahradilo starý dřevěný kříž. Tento pilíř byl Prahou využíván jako popraviště.)

Za reformace smýšlení doby nepřálo křížům ani krucifixům. Objevily se znovu až v době protireformace, kdy vesnice stavěly velký dřevěný kříž na znamení, že se obrátily k víře katolické. Často byl tento krok podnícen jezuitskou misíí a proto tyto kříže někdy upozorňují i na ni. Bývala na nich uvedena data návštěvy misionářů. Pár křížů se nám zachovalo, bylo o ně pečováno a obvykle jsou vyrobeny ze dřeva, doplněné o polychromovaný plechový korpus Krista.

Dřevěných křížů se ale moc nedochovalo. Častější jsou zmínky o nich z přežívajících pomístních názvů. Mezi časté bývá pojmenování „U třech svatých“. Na takových místech stávaly většinou tři dřevěné kříže, prostřední největší s plechovým Kristem. Nejednalo se samozřejmě o tři ukřižované svaté, ale o primitivní Kalvárii, kde dva menší kříže symbolizovaly dva lotry, ukřižované spolu s Ježíšem. Takové kříže se časem rozpadly, jen výjimečně byly nahrazeny například kalvárií pískovcovou.

Církev ale dlouho dávala přednost křížům dřevěným a pokud jej měl nahradit kříž kamenný, bývala do něj uložena část starého jako relikvie.

Baroko přichází s ohromující působivostí a kříže se snaží alespoň trochu přiblížit. Proto na rozhraní 17. a 18. století přichází nový typ kříže na honosném

kamenném podstavci. Vlastní kříž bývá buď kamenný, nebo železný, doplněný polychromovaným plechem. Pouze v oblastech chudých na doře opracovatelný kámen přetrvává železný kříž na nevysokém žulovém podstavci.

Potom ale přišly Josefínské reformy

barokní Kalvárie z Křížového vrchu nad Rudou

a řada klášterů, které patřily mezi hlavní fundátory kamenných plastik, zanikla. Objednávání křížů se omezilo pouze na prostý lid a ten nedisponoval tak velkými prostředky, jako církev. Tím přišel konec rozměrných kalvárií a sousoším s Kristem na kříži v čele.

V době pozdního empiru se v českých zemích objevuje litina a to je nový materiál pro výrobu. Slévárny krajiny zásobují kříži, které mohou mít jak formu krucifixu, tak i pouze ornamentální provedení. Železo se stávalo dále levnějším materiálem a tak se i jinde rozšířily kříže ze železa s plechovou postavou Krista a někdy i Pannou Marií, vše bohatě polychromované.

Kříž je objekt, který nedovoluje mnoho tvůrčí invence. Proto se kříže v různých regionech moc neliší. Kamenné kříže se objevují převážně s Kristem. Mnohem víc prostoru nabízí sokl. Na něm můžeme většinou nalézt reliéf Panny Marie nebo jiných světců. A na soklu někdy nalezneme i kovovou lucerničku, ve které se zapalovala svíčka jako „obětina“.

Může tu být nápis, osvětlující okolnosti postavení kříže. Dozvíme se, kdo nechal kříž postavit nebo se můžeme setkat s tajemným typem nápisu, tzv. chronogramem. Chronogramy vznikají převážně v období baroka, kde se jimi zdobí mnoho staveb a soch, na venkově chronogramy přežívají i po nástupu klasicismu a jiných stavebních slohů.

Chronogram je na první pohled běžný text, jehož některá písmena jsou zvýrazněna; ať už zvětšením nebo vymalováním, popřípadě pozlacením. Tato

písmena označují římská čísla a jejich sečtením získáme letopočet vzniku památky.

Zpracování křížů samotných v sobě nese jen málo odlišností. Kamenné kříže si jsou velice podobné, jen někdy se symbolicky znázorní vrch Golgota jako lebka, ze které kříž vyrůstá. A kříže kovové se liší převážně zpracováním postavy Krista. Ty ze severních oblastí nesou Krista jako plechový korpus, vždy pomalovaný a někdy doplněný andělem, zachytávajícím do grálu krev, přystřící z Ježíšova boku. Pokud je Kristus celý z kovu, je často se zbytky polychromie; většinou byl vymalován bílou nebo růžovou barvou.

Existují ale i tzv. františkánské kříže. Místo korpusu na nich nalezneme jen na příslušných místech ruce (bez paží), dolní části nohou a uprostřed srdce.

Stavba křížů má několik hlavních okruhů:

První jsou kříže stojící u kostelů a hřbitovů. Tyto kříže mají za úkol místo posvětit, případně sloužit jako místo modliteb pro dobu, kdy je kostel uzavřen. Další kříže byly stavěny jako připomínky nehody a jako poděkování Bohu a patronům za šťastný konec. Dalším důvodem bylo poděkování vsi za přečkanou katastrofu - mor, hlad či povodeň. Jen velmi málo počet křížů nám může tuto událost doložit reliéfem nebo nápisem, proto se o této funkci dozvídáme především z lidového vyprávění, které ovšem nelze označit jako spolehlivý pramen. Třetí skupina křížů byla stavěna jen „pro efekt“, bohatými sedláky a starosty vesnice, kteří tak demonstrovali jak své náboženské citění, tak i svou bohatost.

Kříž na obrázku z roku 1871, původně stál volně v polích před Renotami, byl však poškozován zbloudilými střelami

kříž na hřbitově v Renotech